

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-43>

УДК 658.012

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

STATISTICAL RESEARCH OF THE ECONOMIC INDICATORS OF CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES IN UKRAINE

Судакова Оксана Іванівна

кандидат технічних наук, доцент,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8547-6176>**Устименко Богдан Ігорович**

здобувач другого рівня вищої освіти,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4513-135X>**Пінясов Владислав Олександрович**

здобувач першого рівня вищої освіти,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4513-172X>**Sudakova Oksana, Ustimenko Bogdan, Pinyasov Vladislav**
Prydniprovsk'a State Academy of Civil Engineering and Architecture

В статті проведено статистичне дослідження економічних показників діяльності малих підприємств у галузі будівництва: обсяг виробленої продукції підприємств; обсяг реалізованої продукції підприємств; фінансові результати до оподаткування підприємств; чистий прибуток підприємств. Спостерігається перевищення обсягу виробленої продукції над реалізованою, це свідчить про перевищення пропозиції над попитом. Необхідним є вивчення попиту споживачів та коригування випуску продукції за планом. За досліджуваний період діяльності підприємств можна зазначити, що підприємства які отримували чистий прибуток з кожним роком збільшилось, ніж підприємств, які отримували збиток. Значного збитку зазнали підприємства в період 2010 року. Головною перешкодою на шляху розвитку малих підприємств у галузі будівництва є відсутність ефективного механізму їх підтримки з боку нашої держави. Запропоновано шляхи поліпшення економічних показників підприємницької діяльності в Україні.

Ключові слова: статистика, дослідження, економічні показники, обсяг виробленої продукції, обсяг реалізованої продукції, чистий прибуток підприємства.

В статье проведено статистическое исследование экономических показателей деятельности малых предприятий в отрасли строительства: объем продукции предприятий; объем реализованной продукции предприятий; финансовые результаты до налогообложения предприятий; чистая прибыль предприятий. Наблюдается превышение объема произведенной продукции над реализованной, что свидетельствует о превышению предложения над спросом. Необходимо изучение спроса потребителей и корректировка выпуска продукции по плану. За исследуемый период деятельности предприятий можно отметить, что предприятия получавших чистую прибыль с каждым годом больше, чем предприятий, получавших убыток. Значительный убыток понесли предприятия в 2010 году. Главным препятствием на пути развития малых предприятий в области строительства является отсутствие эффективного механизма их поддержки со стороны нашего государства. Предложены пути улучшения экономических показателей предпринимательской деятельности в Украине.

Ключевые слова: статистика, исследование, экономические показатели, объем произведенной продукции, объем реализованной продукции, чистая прибыль предприятия.

Nowadays a number of legal, economic and organizational problems related to the implementation of the role of the state in the effective regulation of business development in Ukraine have become relevant. The development of entrepreneurial activity is one of the main prerequisites for the formation and realization of the export potential of the state, its material enrichment and growth of living standards. In modern conditions there is a need for a detailed study of business activity in Ukraine. Using statistical data of the site ukrstat.gov.ua, the economic indicators of small industrial enterprises within the period of 2010–2018 have been analyzed in the article. There is an excess of output over sales, this indicates an excess of supply over demand. It is necessary to study consumer demand and adjust production according to plan. During the studied period of activity of enterprises it can be noted that enterprises that received net profit increased every year than enterprises that received loss. Enterprises suffered significant losses in 2010. The main obstacle to the development of small enterprises in the field of construction is the lack of an effective mechanism for their support by our state. The state of entrepreneurial activity in Ukraine is currently unsatisfactory. It is evidenced by the slow growth rate of the number of small enterprises, imperfect market infrastructure and competition, lack of working capital, lack of investment resources, etc. Further development of small business, increasing its competitiveness in both domestic and foreign markets, largely depends on a balanced and sound state policy. Today it is vital to include the development of small business in Ukraine in the overall strategy of economic growth and structural reconstruction of the national economy. To improve and stabilize business activities in Ukraine, the following measures are offered: to apply a flexible system of preferential taxation for medium and small businesses, depending not on the number of those working in them, but on the annual volume (sales) of products, services, works; to constantly reduce the tax burden on small and medium enterprises; to facilitate access of small and medium enterprises to financial resources; to change the microcredit system in the field of small business in Ukraine. The financial and loan system in Ukraine currently offers different conditions and rates for small business loans, which has a particularly negative impact on the work of entrepreneurs in the period of the economic crisis.

Keywords: statistics, research, economic indicators, volume of output, volume of sales, net profit of the enterprise.

Постановка проблеми. Важливою складовою національної економіки є підприємництво. На сьогоднішній день є багато проблем, що перешкоджають розвитку підприємництва в Україні. Головна з них – світова пандемія COVID-19. Вирішення проблем забезпечить підвищення ефективності підприємницької діяльності, забезпечить розширення підприємницького сектора, зменшення тіньового сектору. Основну роль у подоланні цих проблем повинна відігравати держава. Важливо пам'ятати, що в сучасних умовах національної економіки, розвиток підприємництва є основою економічного і соціального розвитку, вирішення соціальних проблем, подолання бідності та забезпечення високого рівня життя громадян.

Крім цього, беручи до уваги закордонний досвід, можна стверджувати, що особливо дієвим чинником становлення і розвитку ефективної економіки є формування малих підприємств, основною метою яких є прибуткова діяльність підприємництва без заподіяння шкоди суспільству та навколишньому середовищу. Тому, в сучасних умовах, виникає необхідність детального дослідження показників малих підприємств в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджено сучасну наукову літературу за тематикою діяльності малих підприємств у галузі будівництва. Економічне зростання держави не можливе без розвитку підприємницької діяльності. Це один із найвагоміших чинників економічного зростання держави.

Розвиток підприємницької діяльності завжди супроводжується збільшення кількості малих підприємств, які функціонують у різних галузях економіки. Зростання кількості малих підприємств спричиняє збільшення синергії у різних сферах економіки, покращення рівня життя населення через посилення конкуренції та пошуку нових ніш на вже освоєних ринках, що спричиняє зниження безробіття та підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки. Крім того, зростання кількості малих підприємств, які успішно здійснюють свою діяльність на внутрішньому ринку, стимулює збільшення вартості національної грошової одиниці. А значить, виникає необхідність дослідження економічних показників діяльності малих підприємств у галузі будівництва, а саме: обсяг виробленої продукції підприємств; обсяг реалізованої продукції підприємств; фінансові результати до оподаткування підприємств; чистий прибуток підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціль статті полягає в статистичному дослідженні економічних показників діяльності малих підприємств у галузі будівництва в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан малого підприємництва в Україні зараз є незадовільним. Головною перешкодою на шляху розвитку малих підприємств у галузі будівництва є відсутність ефективного механізму їх підтримки з боку нашої держави. За умов нестійкої економічної і політичної ситуації

та фінансової кризи діяльність малих підприємств у галузі будівництва гальмується наявністю суттєвих проблем і перешкод у даній сфері. Розвиток підприємницької діяльності є однією з головних передумов формування економічного потенціалу держави, її матеріального збагачення та зростання рівня життя населення.

На підставі статистичних даних сайту ukrstat.gov.ua [1] було проаналізовано економічні показники діяльності малих підприємств у галузі будівництва за період 2010–2018 рр. А саме: обсяг виробленої продукції підприємств; обсяг реалізованої продукції підприємств; фінансові результати до оподаткування підприємств (табл. 1).

Таблиця 1
Обсяг виробленої продукції малими будівельними підприємствами у 2012–2018 роках

Роки	Обсяг виробленої продукції малими будівельними підприємствами, тис. грн
2012	37228894,5
2013	54258779,6
2014	48845641,3
2015	58918115,9
2016	81769140,5
2017	104921370,8
2018	108938104,2

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

Аналізуючи графік, бачимо відносно стабільну тенденцію у збільшенні виробництва продукції малими будівельними підприємствами, яка є добре прогнозованою. Відсоток

достовірності прогнозу лінії тренду складає 94,2%. Побудована лінія тренду зображує позитивний прогноз на три роки.

Таблиця 2
Обсяг реалізованої продукції малими будівельними підприємствами у 2010–2018 роках

Роки	Обсяг реалізованої продукції малими будівельними підприємствами, тис. грн
2010	17310853,3
2011	15906771,6
2012	20178097,1
2013	20316636,2
2014	19815937,0
2015	30351434,6
2016	42115047,2
2017	53791299,2
2018	68224214,2

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

Протягом 2010–2018 рр. обсяг реалізованої продукції також має позитивну тенденцію до зростання. Спостерігається перевищення обсягу виробленою продукції над реалізованою, це свідчить про перевищенню пропозиції над попитом. Побудована лінія тренду зображує позитивний прогноз на наступні три роки. Достовірність прогнозу складає 98,68%.

Як бачимо, підприємства, які отримали позитивні фінансові результати до оподаткування перебільшують над підприємствами, які отримали негативний фінансовий результат до оподаткування.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

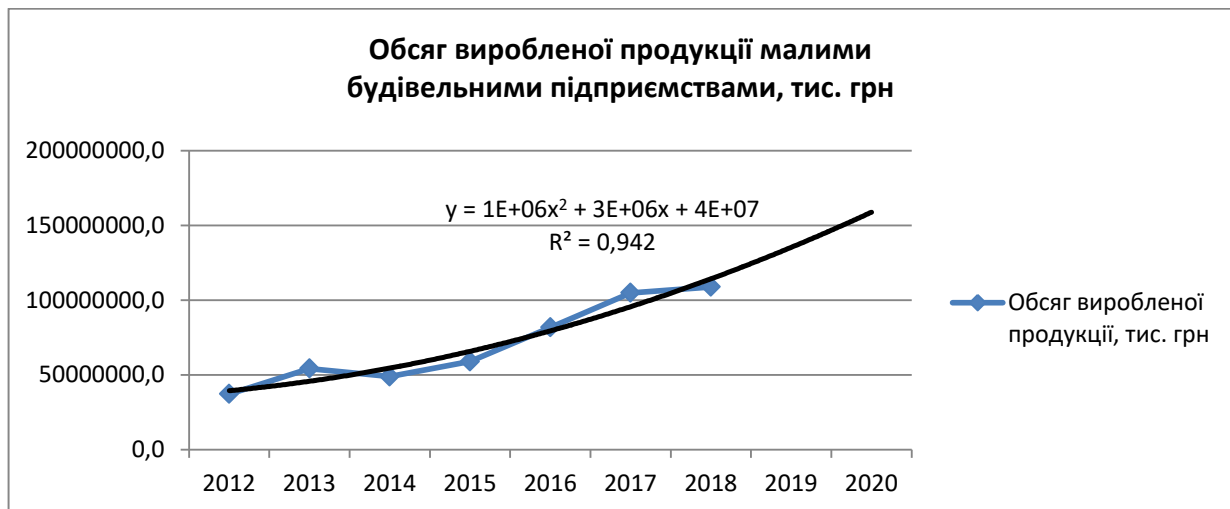
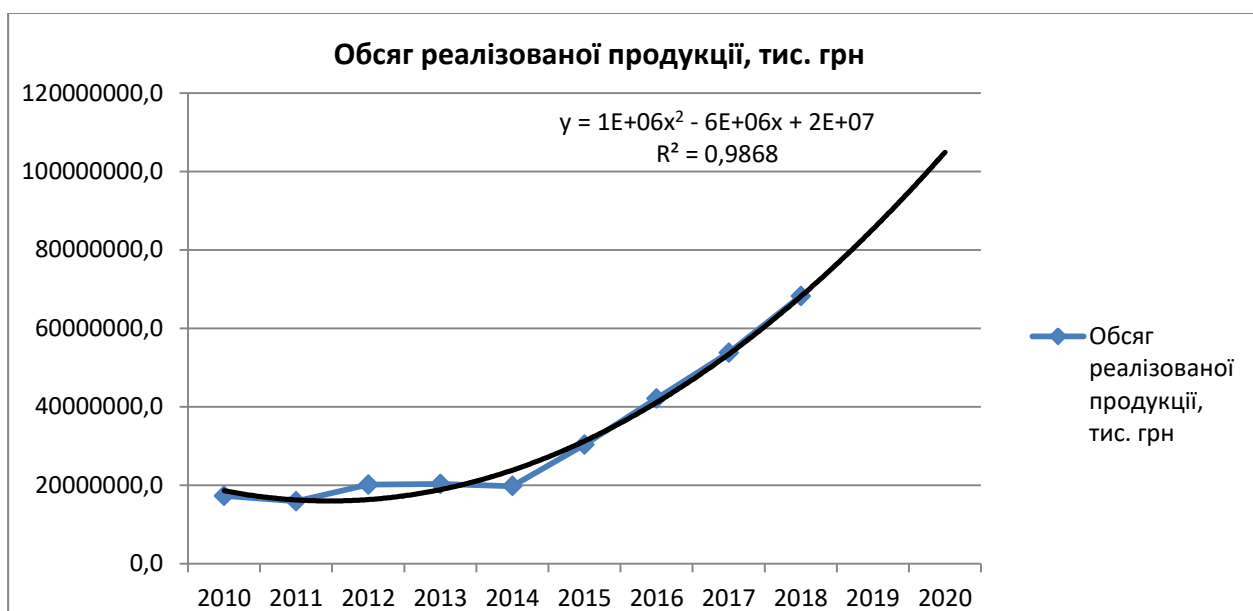

Рис. 1. Прогноз обсягу виробленої продукції малими будівельними підприємствами

Джерело: побудовано авторами на підставі власних розрахунків

Рис. 2. Прогноз обсягу реалізованих послуг малими будівельними підприємствами

Джерело: побудовано авторами на підставі власних розрахунків

Отже, спостерігається перевищення обсягу виробленої продукції над реалізованою, це свідчить про перевищення пропозиції над попитом. Необхідним є вивчення попиту споживачів та коригування випуску продукції за планом. Крім того, пропозиція на ринку нерухомості відрізняється низькою еластичністю: постійно виникає невідповідність попиту і пропозиції; попит значно випереджає пропозицію з причин довгої тривалості створення та недостатності об'єктів нерухомості.

Для поліпшення і стабілізації діяльності малих підприємств в Україні пропонуються

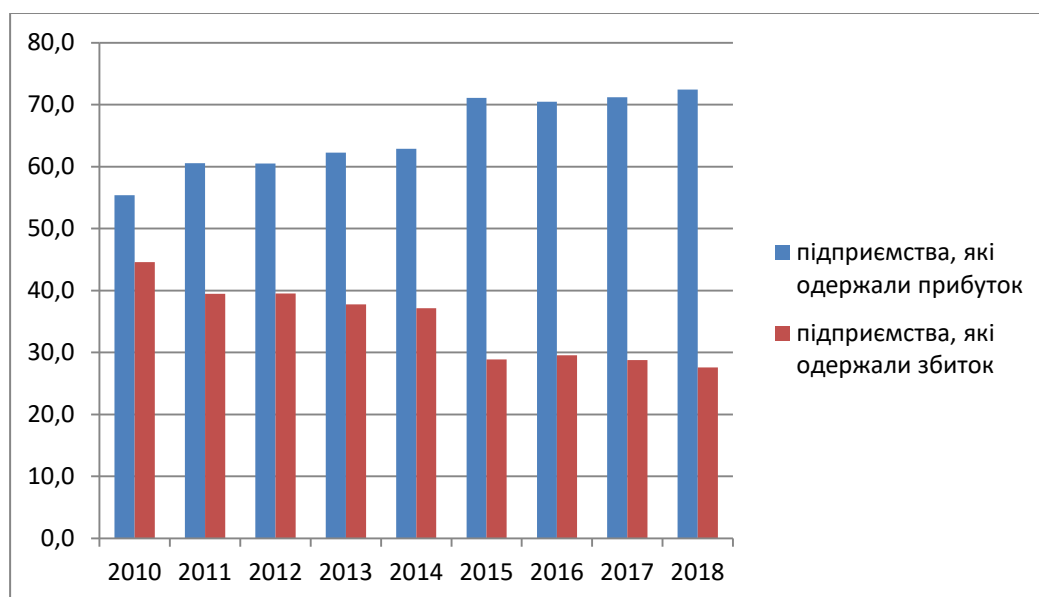
такі заходи: застосувати гнучку систему пільгового оподаткування для підприємств середнього і малого рівнів бізнесу залежно не від кількості тих, що працюють в них, а від величини річного обсягу (реалізації) продукції, послуг, робіт; постійно знижувати податкове навантаження на суб'єктів малого і середнього підприємництва; полегшити доступ малих та середніх підприємств до фінансових ресурсів; змінити систему мікрокредитування у сфері малого підприємництва України. Фінансово-кредитна система в Україні на цей час пропонує різні умови і ставки кредиту-

Таблиця 3

Фінансові результати до оподаткування малих будівельних підприємств за 2010–2018 роки

Роки	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, тис. грн	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис. грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис. грн
2010	-3872040,8	55,4	2290120,2	44,6	6162161,0
2011	-2308210,3	60,5	2499935,1	39,5	4808145,4
2012	-3509038,1	60,5	2582650,3	39,5	6091688,4
2013	-4690872,4	62,2	2555258,7	37,8	7246131,1
2014	-21536250,2	62,9	2346479,7	37,1	23882729,9
2015	-19836622,0	71,1	3111818,7	28,9	22948440,7
2016	-9921550,9	70,5	4032383,1	29,5	13953934,0
2017	-5505992,7	71,2	5095229,7	28,8	10601222,4
2018	-927682,2	72,4	6786467,2	27,6	7714149,4

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

Рис. 3. Відсоток підприємств, які отримали позитивний або негативний фінансовий результат до оподаткування

Джерело: побудовано авторами на підставі власних розрахунків

вання малого бізнесу, що особливо негативно впливає на роботу підприємців у період економічної кризи.

Висновки. Проаналізувавши статистичні дані трьох показників малих підприємств будівельної галузі за період 2010–2018 рр., можна прийти до таких висновків:

1) Управління фінансовими ресурсами підприємства є найважливішим завданням у формуванні фінансової стратегії розвитку підприємства та у комплексі завдань ресурсного управління підприємством.

2) Спостерігається перевищення обсягу виробленої продукції над реалізованою, це

свідчить про перевищенню пропозиції над попитом. Необхідним є вивчення попиту споживачів та коригування випуску продукції за планом.

3) За досліджуваний період діяльності підприємств можна зазначити, що підприємства які отримували чистий прибуток з кожним роком збільшилось, ніж підприємств, які отримували збиток. Значного збитку зазнали підприємства в період 2010 році.

4) Головною перешкодою на шляху розвитку малих підприємств у галузі промисловості є відсутність ефективного механізму їх підтримки з боку нашої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 21.10.2020).

2. Судакова О. І., Штепка А. П., Іващенко О. М. Статистичний аналіз діяльності малих підприємств в Україні та шляхи поліпшення їх роботи. *Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 28 листопада 2020 р. Дніпро, 2020. С. 91–95.

3. Судакова О. І., Янченко В. В., Ярлік Т. В. Статистичне дослідження сучасного стану підприємницької діяльності у галузі промисловості України *Становлення та особливості регулювання соціально-економічного розвитку країни* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 7 листопада 2020 р. Київ, 2020. С. 131–135.

4. Судакова О. І., Фальковська А. Ю. Статистичний аналіз економічних показників діяльності підприємств будівельної галузі України *Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці* : матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. м. Ірпінь, 30 листопада – 4 грудня 2020 р. Ірпінь. С. 721–723.

REFERENCES:

1. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy: veb-sait. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Sudakova O. I., Shtepka A. P., Ivashchenko O. M. (2020) Statystychnyi analiz diialnosti malykh pidpriemstv v Ukraini ta shliakhy polipshennia yikh roboty [Statistical analysis of the efficiency of small enterprises in Ukraine and how to improve them]. Proceedings of the *Aktualni problemy vykorystannia potentsialu ekonomiky krainy: svitovy dosvid ta vitchyzniani realii: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Ukraine, Dnipro, lystopad 28, 2020), Dnipro, pp. 91–95.
3. Sudakova O. I., Yanchenko V. V., Yarlik T. V. (2020) Statystychne doslidzhennia suchasnoho stanu pidpriemnytskoi diialnosti u haluzi promyslovosti Ukrainy [Statistical study of the current state of business in the industry of Ukraine]. Proceedings of the *Stanovlennia ta osoblyvosti rehuliuвання sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychna konferentsii* (Ukraine, Kyiv, lystopad 7, 2020), Kyiv, pp. 131–135.
4. Sudakova O. I., Falkovska A. Yu. (2020) Statystychnyi analiz ekonomichnykh pokaznykiv diialnosti pidpriemstv budivelni haluzi Ukrainy [Statistical analysis of economic indicators in the performance of enterprises of the alarm hall of Ukraine]. Proceedings of the *Oblikovo-analitychni y statystychni metody ta modeli v opodatkuvanni, biznesi, ekonomitsi: materialy XVI Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* (Ukraine, Irpin, lystopada 30 – hrudnia 4 2020), Irpin, pp. 721–723.